

-il-limiti tal-kontestazzjoni jitpoġġew mill-att promotur u mill-eċċezzjonijiet

- bhala regola generali ma jistgħux isiru eċċezzjonijiet ohrajn partikolarment mhux b' mod informali

-differenza bejn mera difiża u eċċezzjoni vera u proprja

-il-piż tal-prova fir-rigward

-prestanome

-solidarjeta` f'obbligazzjoni kummerċjali

FIL-PRIM'AWLA TAL-QORTI ĊIVILI

IMHALLEF

ONOR. GRAZIO MERCIECA LL.D.

ILLUM, 15 t'Ottubru, 2019.

Rikors Nru. 505/14 GM

**Marco Aquilina ID105069M f'ismu proprju u ghan-nom u in
rappresentanza ta' Innovative Entertainment LTD C36032**

VS

Ottavio Suda ID12575M u Suda Entertainments Ltd C43427

Il-Qorti,

Rat ir-Rikors **Ġuramentat** ta' l-atturi pprezentat fl-10 Ġunju 2014 fejn esponew:

- I. ILLI l-esponent Marco Aquilina huwa Direttur u azzjonist maġġoritarju tal-kumpannija esponenti Innovative Entertainment Ltd (C 36032), filwaqt illi l-konvenut Ottavio Suda, li kien ukoll Direttur tal-istess kumpannija esponenti sal-4 ta' Jannar 2008 , huwa azzjonist minoritarju (**DOK: A**);
- II. ILLI, sal-4 ta' Jannar 2008, l-esponent u l-konvenut, flimkien, kienu jiġġestixxu n-negozju intier tal-kumpannija esponenti, li kien jikkonsisti, fost oħrajn, fl-istabbiliment magħruf bħala “Heat”, gewwa Pinto Warf, Valletta Waterfront, Valletta;
- III. ILLI, madanakollu, b'konsegwenza ta' diżgwid li nqala' bejn l-esponent u l-konvenut, l-istess konvenut tneħħa mill-kariga tiegħu ta' Direttur tal-kumpannija esponenti nhar l-4 ta' Jannar 2008 (**DOK: B**), u sussegwentement bdew diskussjonijiet bejnu u bejn l-esponent bil-ħsieb illi n-negozju tal-kumpannija esponenti jinqasam skond is-sehem rispettiv tagħhom;
- IV. ILLI, d-diskussjonijiet imsemmija taw ir-riżultat mixtieq, tant illi bħala sehem il-konvenut mill-qasma hawn fuq imsemmija, il-kumpannija esponenti assenjat il-kirja li hija kienet tgawdi fuq l-istabbiliment hawn fuq imsemmi, favur il-kumpannija konvenuta - u dan fuq struzzjonijiet tal-konvenut - permezz ta' kuntratt tal-24 ta' Ġunju 2008 (**DOK: C**);

- V.** ILLI, effettivament, il-kumpannija esponenti ma assenjatx biss, għal benefiċċju tal-konvenuti, l-kirja hawn fuq imsemmija, izda assenjat in-negozju intier marbut mal-istess stabbiliment, li kellu, għalhekk, minn dak il-mument 'l quddiem, jibda' jitgawda esklussivament mill-istess konvenuti;
- VI.** ILLI n-negozju marbut mal-istabbiliment in kwistjoni, ġestit, kif ingħad, mill-kumpannija esponenti, kien jikkompreni fih kemm attiv u kif ukoll passiv, u filwaqt illi l-kumpannija esponenti assenjat l-attiv kollu tal-istess negozju lill-konvenuti, dawn tal-aħħar qablu u aċċettaw, u konsegwentement wiegħdu u obligaw ruħhom, li jkunu unikament responsabbli għall-passiv kollu tal-istess kumpannija esponenti, ossija għal kwalsiasi ħlasijiet li kienu dovuti, in konnessjoni mal-istess imsemmi negozju tal-istabbiliment in kwistjoni;
- VII.** ILLI l-passiv hawn fuq imsemmi kien jikkonsisti, fost oħrajn, f'debitu li kien dovut mill-kumpannija esponenti lill-HSBC Bank Malta p.l.c., naxxenti minn kont numru 061-157053-301, liema debitu kien ġie kontrattat mill-kumpannija esponenti, fi żmien meta l-konvenut kien għadu Direttur tagħha in konnessjoni man-negozju in kwistjoni;
- VIII.** ILLI l-esponent u l-konvenut kienu marru diversi drabi għand l-HSBC Bank Malta p.l.c. sabiex l-imsemmi debitu jdur għal fuq isem il-konvenuti, wara li dawn tal-aħħar jipprovdu, lill-istess bank, il-garanziji opportuni li kienu ġew mitluba mill-istess bank għal dan l-iskop;
- IX.** ILLI, għal madwar sentejn shaħ, il-kumpannija esponenti ma semgħet xejn mingħand l-HSBC Bank Malta p.l.c., u għalhekk assumiet illi l-konvenuti kienu dawwru dan id-debitu għal fuq isimhom u li kienu

qiegħdin jagħmlu pagamenti regolari akkont tiegħu, kif minnhom imwiegħed u pattwit;

- X.** ILLI, madanakollu, sussegwentement, l-HSBC Bank Malta p.l.c. kien ikkomunika mal-kumpannija esponenti u infurmha illi, filwaqt illi d-debitu in kwistjoni kien għadu jsejjaħ lilha, u minkejja li l-konvenuti kienu għamlu diversi pagamenti akkont tal-istess, issa kienu waqgħu lura fil-pagamenti relattivi;
- XI.** ILLI, minnufih, l-esponenti kienu kkomunikaw mal-konvenuti, li minn naħa tagħhom, għal darb'ohra, wiegħdu u obbligaw ruħhom li jdawwru dan id-debitu għal fuq isimhom u li, sadanittant, jergħhu jibdedw jagħmlu l-pagamenti meħtieġa akkont ta' dan id-debitu, anke għaliex l-HSBC Bank Malta p.l.c. issa kien beda' jippressa lill-esponenti sabiex l-istess debitu jiġi saldat;
- XII.** ILLI, madanakollu, minħabba problemi li żviluppaw bil-garanziji mitluba mill-HSBC Bank Malta p.l.c., il-konvenuti ma kienx irnexxielhom idawwru dan id-debitu għal fuq isimhom, u għalhekk il-kumpannija esponenti kienet kostretta li tikkonċedi lill-istess konvenuti li jibqgħu jħallsu d-debitu in kwistjoni, naxxenti minn kont numru 061-157053-301, direttament lill-bank imsemmi, u dan skond il-pattijiet u l-kondizzjonijiet tas-self originali li kien ingħata lill-istess kumpannija esponenti mill-istess bank;
- XIII.** ILLI l-konċessjoni hawn fuq imsemmija kienet saret mill-kumpannija esponenti, favur il-konvenuti, bil-patt u l-kondizzjoni li l-istess konvenuti jibqgħu jonoraw il-pattijiet u l-kondizzjonijiet kollha tas-self originali msemmi, u b'rizerva li l-istess kumpannija esponenti titlob il-ħlas intier

ta' kwalsiasi bilanċ li jkun għadu dovut f'każ illi l-konvenuti ikunu inadempjenti;

- XIV.** ILLI, madanakollu, filwaqt illi l-konvenuti kienu u għadhom qiegħdin igawdu in-negozju li ġie assenjat lilhom mill-kumpannija esponenti kif ingħad, huma naqsu milli jkomplu jhallsu akkont tad-debitu hawn fuq imsemmi - u, addirittura, akkont tal-passiv l-ieħor, mhux meritu ta' dan ir-rikors ġuramentat - kif imwiegħed u pattwit minnhom, u għalhekk huma inadempjenti;
- XV.** ILLI, fil-fatt, minkejja li l-konvenuti għamlu pagamenti akkont ta' dan id-debitu fuq perjodu ta' madwar erbgħa (4) snin, huma waqfu milli jkomplu jagħmlu dan, tant illi l-aħħar pagament illi huma għamlu kien dak tal-1 ta' Diċembru 2011 fl-ammont ta' €752.09 (**DOK: D**);
- XVI.** ILLI l-konvenuti baqgħu sal-aħħar iwegħdu lill-esponenti li sejr in ihallsu dan id-debitu skond il-ftehim milħuq u viġenti bejniethom, u saħansitra wegħdu li jhallsu l-istess, f'pagament wieħed, hekk kif huma jikkonkludu negozjati dwar l-assenjazzjoni tal-istabbiliment in kwistjoni favur terzi;
- XVII.** ILLI, madanakollu, l-konvenuti naqsu milli jagħmlu dan, u minkejja li ġew nterpellati sabiex ihallsu, lill-kumpannija esponenti, l-bilanċ ta' dan id-debitu, fl-ammont ta' €37,744.94, huma baqgħu inadempjenti mingħajr ebda' raġuni valida fil-liġi;

U talbu lil din il-Qorti:

- I. TIDDIKJARA illi, skond il-ftehim milhuq u vigenti bejn il-kontendenti, l-konvenuti, jew min minnhom, kienu qablu u aċċettaw, u konsegwentement wiegħdu u obbligaw ruħhom, li jkunu unikament responsabbli għall-hlas tas-somma ta' €37,744.94, jew għal kwalsiasi somma oħra verjuri, ekwivalenti għall-bilanc tad-debitu li għandha l-kumpanija esponenti mal-HSBC Bank Malta p.l.c. naxxenti minn kont numru 061-157053-301;
- II. TIKKUNDANNA lill-konvenuti, jew lil min minnhom, sabiex ihallsu, lill-kumpanija esponenti, s-somma msemmija ta' €37,744.94, jew kwalsiasi somma oħra verjuri, ekwivalenti għall-bilanc tad-debitu li għandha l-kumpanija esponenti mal-HSBC Bank Malta p.l.c. naxxenti minn kont numru 061-157053-301.

Bl-ispejjez, inkluzi dawk tal-mandat ta' sekwestru kawtelatorju tal-21 ta' Mejju 2014, ossija mandat ta' sekwestru kawtelatorju numru 762/2014, u bl-imghaxijiet, dekorribbli mill-21 ta' Mejju 2014 sad-data tal-pagament effettiv, kontra l-konvenuti, jew min minnhom;

Rat ir-**Risposta** (recte: Risposta Guramentata) ta' Ottavio Suda f'ismu proprju u ta' Joseph Suda [ID 351243M] għan-nom u in rappresentanza, kif debitament awtorizzat, ta' Suda Entertainments Ltd [C43427] li permezz tagħha eċċepixxa:-

1. Illi n-natura tal-kawza odjerna tirrigwardja allegat debitu dovut mill-kumpanija rikorrenti lill-HSBC Bank Malta p.l.c., naxxenti minn kont numru 061-157053-301, fejn ir-rikorrenti qiegħed jallegaw li tali debitu huwa *in toto* 'in konnessjoni man-negozju in kwistjoni' ossia l-ġestjoni ta' l-istabbiliment 'Heat' ġewwa Pinto Wharf, Valletta Waterfront, Valletta. Illi tali allegazzjoni hija nfondata.

2. Illi l-allegazzjonijiet rriżultaw biss wara nstema' r-rikors għar-revoka ta' mandat ta' sekwestru [fl-istess ismijiet], u dan għaliex il-kawzali għall-imsemmi mandat ta' sekwestru kienu '...bilanċ li għadu dovut mis-sekwestrati in linea ta' ftehim li permezz tiegħu kien gie assenjat, favur tagħhom, parti minn negozju li kien ġestit mill-kumpanija sekestranti, senjatament l-istabbiliment 'Heat' ġewwa Pinto Wharf, Valletta Waterfront, Valletta'.

3. Illi għalhekk *se mai*, jekk wiehed kellu jistrieħ fuq il-verzjoni tar-rikorrenti, liema verzjoni qiegħed tigi miċhuda fl-intier tagħha, tali bilanċ huwa dovut lill-Bank u mhux lir-rikorrenti.

4. Illi l-iskrittura datata l-24 ta' Gunju, 2008 li hija ffirmata bejn il-partijiet tgħid ċar fl-artikolu wiehed [1] li "*The Lessee hereby novates and transfer to the New Lessee and the New Lessee hereby acquires and accepts all the Lessee's rights and obligations under the Lease Agreement. ...*".

5. Illi l-imsemmija skrittura kienet ġiet redatta wara li fil-fatt l-partijiet kienu ftehm, u meta Suda Entertainments Ltd., kienet lanqas qatt ġiet registrata mal-MFSA, u *multo magis* meta d-debitu mertu tal-kawza odjerna gie kreat.

6. Illi għalhekk mingħajr preġudizzju jigi eċċepit preliminarjament li m'hemm **l-ebda relazzjoni ġuridika ta' kwalunkwe natura** bejn Suda Entertainments Ltd., u r-rikorrenti.

7. Illi d-debitu [Loan] mertu tal-kawza odjerna qatt ma gie jew kellu jigi trasferit fuq l-ebda mill-intimati, tant li l-istess debitu baqa f'isem l-kumpanija rikorrenti kif jidher car f'Dok. D presentat fl-att promutur.

8. Illi Ottavio Suda qatt ma kellu jagħti kwalsijasi bilanc fir-rigward tad-debitu mertu tal-kawza odjerna;

9. Illi għalkemm saru laqgħat għand il-Bank HSBC Malta p.l.c., **mhuwiex minnu li l-intimati, marru għand l-imsemmi Bank sabiex l-imsemmi debitu jdur għal fuq l-isem tal-konvenut.** Inoltre jiġi rilevat li fl-att promutur mhuwiex ċar fuq liema ‘konvenut’;

10. Illi fil-paragrafu tnax [12] ta’ l-att promutur jingħad li saru pagamenti ‘skond il-pattijiet u l-kondizzjonijiet tas-self originali li kien ingħata lill-istess kumpanija esponenti mill-istess bank’. Illi dan huwa inverosimi, u dan għaliex kif qatt setgħa jkun l-kumpanija intimat li tobligha ruħha għal tali kundizzjonijiet meta l-anqas biss kienet tezisti.

11. Illi jirrizulta wkoll li **m’hemm l-ebda skrittura jew kuntratt** fejn dak li qiegħed jalludu għalih ir-rikorrenti huwa registrat, u ma jagħmel l-ebda sens li ma jkunx hemm tali prova dokumentarja u fl-istess hin jiġi ffirmata l-iskrittura datata l-24 ta’ Gunju, 2008.

12. Illi għalhekk jirrizulta li m’hemm l-ebda bazi kuntrattwali fir-rigward tal-ammont mitlub, mertu tal-kawza odjerna.

13. Illi **l-ebda wiehed mill-intimati qatt aċċetta li l-ammont mitlub mir-rikorrenti kien dovut;**

Rat il-provvediment tagħha waqt l-udjenza tal-5 ta’ Novembru 2014¹ li permezz tiegħu ordnat, wara l-aderenza tal-partijiet kollha fil-kawza, li x-xhieda fl-atti

¹ Fol30

għat-tħassir ta' mandat kawtelatorju 462/14 JPG jiffurmaw parti mill-provi f' din il-kawża;

Semgħet il-provi u qrat id-dokumenti esibiti;

Ikkunsidrat:

Il-fatti:

Illi l-fatti li taw lok għal din il-kawża huma, fil-qosor, dawn:

1. L-attur Marco Aquilina kien direttur u azzjonist maġġoritarju tas-soċjeta' attriċi **Innovative Entertainment Limited** (minn issa 'l quddiem imsejjha *Innovative*) filwaqt li l-konvenut Ottavio Suda kien direttur u azzjonist minoritarju, b'shem ta' 1.5%. Il-kumpannija bdiet topera stabbiliment tal-catering ġewwa Pinto Wharf, Valletta Waterfront, Valletta li ssemma *Heat Bar and Diner* (minn issa 'l quddiem imsejjaħ *Heat*), li nfetaħ f'Gunju 2005.² Il-konvenut fil-veste tiegħu personali kien akkwista l-kiri tal-post relattiv wara l-ħruġ ta' tender³. Iktar tard *Innovative* akkwistat ishma fi tlett clubs ġewwa Paceville, u biċċa art ġewwa San Ġiljan.

2. *Sanction letter* tal-*HSBC Bank Malta plc* (minn issa 'l quddiem imsejjaħ *l-HSBC*) datata 6 t'April 2005⁴ awtorizzat il-ħruġ favur *Innovative* ta' *overdraft* ta' Lm10,000 “*working capital in connection with the running of a Diner at the new*

² kif xehed il-konvenut a fol 240

³ fol 189

⁴ Dok ASX a fol 215

Valletta Waterfront Complex” u loan ta’ Lm40,000 “as end finance to set up new Diner at the Valletta Waterfront Complex”.

3. Minn statement tal-istess loan⁵, jirrizulta li:

(i) mil-loan, ingibed l-ammont ta’ Lm23,806 f’somma wahda **fid-9 ta’ Lulju 2007.**

(ii) mid-19 ta’ Lulju 2007 sal-21 ta’ Novembru 2008 saru għadd ta’ pagamenti mill-kont ta’ Innovative. Mit-2 ta’ Dicembru 2008 bdew isiru pagamenti mill-kont ta’ Suda Entertainments Ltd li baqgħu isiru sal-1 ta’ Dicembru 2011 (fol 39).

(iii) Sanction letter tal-1 ta’ Marzu 2009 maħruġa favur Innovative għamlet riferenza għal “Loan 3” (l-istess loan fuq imsemmi) bil-bilanċ ta’ €39,669 u loan ieħor “Loan 04” bil-bilanċ ta’ €745,399. Tgħid li “Loan 03 is to be repaid at €520 monthly inclusive of interest by the debit of your account number 011-131018-001 and is to clear in full by latest 19 March 2017”. L-account in kwistjoni kien fil-fatt jappartjeni lil Suda Entertainments Ltd.

(iv) sad-data tas-sanction letter, inħarġu mill-kont ta’ Suda Entertainments Ltd dawn il-pagamenti:

2 Diċ 2008	€2,172.38
23 Diċ. 2008	€ 814.14
20 Jan 2009	€ 825.19
20 Frar 2009	€ 846.61

⁵ Dok DG-1 a fol 33

(v) wara d-data tas-sanction letter sal-1 ta' Dicembru 2011, inħargu sitta u tletin (36) pagament mill-istess kont - li mhux dejjem kienu ta' €520, imma f'ammonti varji.

4. L-attur xehed li d-diżgwid bejnu u bejn il-konvenut inqala lejn l-aħħar tas-sena 2007.⁶ Minħabba diżgwid li nqala' bejniethom, **Suda tnehħa minn direttur fl-4 ta' Jannar 2008.**

5. **In-negozju nqasam f'Ġunju 2008⁷.** L-attur qasam il-ġid ta' *Innovative* f'żewġ lottijiet u talab lill-konvenut jagħżel waħda minnhom. Il-konvenut għażel il-Heat. Il-qasma saret b'mod li kull parti assumiet l-attiv u l-passiv relatat mal-ġid assenjat lilha. In-negozju kollu konness mal-istabbiliment *Heat* ġie assenjat lill-konvenut. Il-kirja ġiet assenjata lis-soċjeta` konvenuta bi skrittura datata 24 ta' Ġunju 2008⁸;

It-tilwima bejn il-partijiet:

Illi fost il-passiv relatat mal-*Heat* kien hemm kont ta' self mal-HSBC Bank Malta p.l.c. Il-konvenuti mhumiex qegħdin jaqblu li dan il-kont ġie wkoll trasferit. Jinsistu li l-passiv kien jinkludi biss numru ta' *suppliers* u overdraft mal-HSBC Bank Malta p.l.c. Isostnu li effettivament il-loan ittiehed biex thallsu proġetti oħra li ma kellhomx x'jaqsmu mal-*Heat*.

Illi sfortunatament il-qasma bejn l-attur u l-konvenut, għalkemm ta' entita` mhux żgħira, saret bil-fomm. Li kieku saret bil-kitba, probabbilment il-pattijiet u

⁶ fol 119

⁷ skont kif xehed il-konvenut a fol 242

⁸ fol 12

kundizzjonijet tal-istess qasma kienu jkunu mhux biss iktar çari imma kien ikun hemm prova tagħhom u ma kinitx issir din il-kawża – *verba volant, scripta manent*. Galadarba d-dissidju waqa' f'hoġor din il-Qorti, xogħlha hu li tiddetermina liema verżjoni temmen. Dan trid tagħmlu mhux abbażi ta' prova lil hinn minn kull dubbju raġonevoli, kif inhu l-metru fil-kamp penali, imma biss fuq bilanç ta' probabilitajiet, kif rikjest fil-kamp ċivili;

Illi huwa minn lewn id-dinja li galadarba l-ftehim kien li jinqasmu l-assi bl-attiv u l-passiv tagħhom, is-soċjeta` konvenuta, li lilha gie assenjat l-istabbiliment *Heat*, assumiet ukoll il-passiv relatat miegħu. Fil-fatt mhux ikkontestat li assumiet li thallas lis-*suppliers* kif ukoll li tieħu responsabilita` għall-*overdraft*. Fir-risposta (guramentata), il-konvenuti filwaqt li eċċepew li qatt m'aċċettaw li jhallsu l-*loan*, ma qalux għaliex. Kien biss waqt is-smiegħ tal-provi li bdew jallegaw li ma kellux jithallas il-*loan* billi dan, għalkemm skont is-sanction letter ittieded għall-*Heat*, fil-fatt intuża' għall-istabbilimenti l-oħrajn;

Il-limiti tal-kontestazzjoni:

Illi l-allegazzjoni li l-flus ma ntuzawx għall-*Heat* hija eċċezzjoni li ma tinstabx fir-rikors guramentat u għalhekk ma setgħetx titqanqal informalment waqt is-smiegħ tal-provi jew tiġi vverbalizzata fin-nota ta' sottomissjonijet responsiva wara li nġalqu l-provi. Kif inhu notorju, bhala regola l-eċċezzjonijiet kollha għandhom jitressqu fir-risposta guramentata u mhux fi stadju ulterjuri. Il-Qorti trid toqgħod rigorożament għal-limiti tal-kontestazzjoni; dawn il-limiti jiġu delineati mit-termini tar-rikors guramentat kif ukoll minn dawn tar-risposta guramentata. **Għalhekk, l-indaġini tal-Qorti trid tkun strettament limitata għall-kwistjoni jekk bhala fatt il-konvenut aċċettax jew le li jassumi d-debitu tal-*loan account* tal-*Innovative* relatat mal-istabbiliment *Heat*;**

Rizultanzi relatati mal-aċċettazzjoni o meno tal-konvenut li jhallas il-loan relatat mal-Heat:

Illi skont l-attur Mark Aquilina, il-kont ta' Suda Entertainments Ltd kellu jiġi ddebitat skont ftehim magħmul mal-HSBC li għalih il-konvenut kien preżenti, biex jitkompla jithallas il-loan li sadanittant baqa' jgħajjat lil *Innovative*. Dan sakemm il-konvenut ikun f'qagħda li jagħti l-garanzija meħtieġa lill-Bank imbagħad il-faċilita` tas-self iddur fuqu. Kundizzjoni li qatt m'avverat ruħha⁹;

Illi l-konvenut jaċċetta li attenda għal xi laqgħat iżda jiċhad li aċċetta li jhallas il-loan. In kontro-eżami¹⁰ Ottavio Suda ċaħad li qal fil-preżenza ta' uffiċjali tal-HSBC li kien qiegħed jistenna li jbiegħ il-Heat (li fil-fatt biegħ xi żmien wara) sabiex iħallas il-loan;

Illi **Dennis Gravina**, uffiċjal tal-HSBC, attenda għal uħud mil-laqgħat fejn l-attur u l-konvenut kienu preżenti. L-ewwel laqgħa kienet għall-bidu tas-sena 2008. Ma kinitx laqgħa dwar kont partikolari iżda dwar il-kontijiet kollha, għal skop ta' annual review. Meta saret il-laqgħa ma kienx hemm kwistjoni dwar pagamenti; il-pagamenti kienu qegħdin isiru regolarment.¹¹ Il-pagamenti tal-*loan* kienu qegħdin isiru minn *Innovative* u iktar tard minn Suda Enterprises. Dan skont ftehim ta' qasma bejn l-attur u l-konvenut. Hekk ukoll ġara fil-każ tal-overdraft.¹² Ma sab l-ebda struzzjonijiet biex il-loan jithallas lura minn Suda Enterprises. B'danakollu sab "nota interna li tidher li hija bbażata fuq id-diskussjonijiet li kien hemm anke wara din li qed insemmi jien fil-meeting tiegħi fejn id-deċiżjoni kienet tidher ċara x'qed jagħmlu bejniethom illi l-Heat imur

⁹ fol 121

¹⁰ fol 238

¹¹ fol 56

¹² fol 58

għand Suda”¹³. Il-pagamenti minn Suda damu sejr in tlett snin. Biex idur il-*loan*, kien hemm talba li jiġu rilaxxjati Mark Aquilina u Sharon Zammit Tabona bħala garanti u tintefa’ fuq Suda. L-HSBC rrifjuta li jagħmel dan għax ried jassikura ruħu li l-istabbiliment l-oħrajn jiġġeneraw biżżejjed dħul sabiex ikun jista’ jiġi mħallas lura l-*loan*¹⁴;

Illi s-soċjeta’ konvenuta waqfet mill-ħlas u l-HSBC dar fuq l-*Innovative* biex tħallas hi. L-attur ċempel lill-konvenut u dan wiegħbu li ma kienx f’qagħda li jħallas. Sussegwentement kien hemm sensiela ta’ korrisondenza permezz ta’ telefonati u SMS’s.¹⁵ Talbu jissaportih sakemm ibiegh il-Heat. L-attur ikompli jgħid li fil-fatt kienu jmorru flimkien l-HSBC għall-ħabta ta’ Marzu jew April 2013 biex jagħtihom iktar nifs biex iħallsu. Il-konvenut sadanittant qatt ma ċaħad li kellu jħallas.¹⁶ Il-Bank ta’ cans għall-ħlas sal-aħħar tas-sena. Fil-fatt il-konvenut biegh il-Heat lejn l-aħħar tat-2013 iżda xorta ma ħallasx;

Illi l-konvenut ċaħad li saru 36 pagament mis-soċjeta’ konvenuta; qal li saru xi tmienja jew disa’ pagamenti.¹⁷ F’dan ir-rigward huwa kontradett mill-*istatement* tal-bank suċċitat. Il-konvenut isostni li ma kienx jirċievi bank statements. Meta nduna waqqaf il-kontijiet li kellu mal-HSBC¹⁸;

Illi ċ-ċaħda tal-konvenuti li aċċettaw li kellhom iħallsu l-*loan* tinstab kontradetta mhux biss mill-attur imma wkoll mill-uffiċċjali tal-HSBC li ttellgħu jixhdu. Huma jilmentaw li m’awtorizzawx lill-bank jiddebitaw il-kont tas-soċjeta’

¹³ fol 60

¹⁴ fol 65

¹⁵ kopja mhux awtentikata tagħhom tinstab esibita fl-atti tar-rikors revoka 464/14 mehmuz mal-atti ta’ din il-kawża

¹⁶ fol 122

¹⁷ fol 200

¹⁸ fol 201

konvenuta. F'dan huma kontradetti mill-uffiċċjali tal-bank li jsostnu li l-awtorizzazzjoni tirriżulta minn notamenti li saru tal-laqgħat li l-partijiet kellhom mal-uffiċċjali tal-Bank. Il-Qorti tqis lill-uffiċċjali tal-HSBC bħala xhieda indipendenti u li ma kellhomx interess jigdbu biex jgħattu xturhom, kif jallegaw il-konvenuti. Apparti minn hekk, huwa diffiċli wieħed jemmen li l-konvenuti damu tlett snin qabel indunaw li kienu qegħdin iħallsu l-loan. Huwa minnu li l-*istatements* dwar il-loan ma kinux jirċevuhom huma, għax dan kien baqa' fuq l-*Innovative*, iżda l-*istatement* li juri l-iddebitar tal-kont ta' Suda Entertainments Ltd. kienu jirċevuhom. Il-Qorti mhix propensa li temmen li dan kien frott ta' traskuraġni, kif jallegaw il-konvenuti;

Illi għalhekk jirriżulta li l-atturi ppruvaw l-allegazzjoni tagħhom li l-konvenuti aċċettaw li jħallsu l-loan in kwistjoni;

Dwar l-allegazzjoni li l-flus miġbudin mil-loan account intużaw band'ohra:

Illi, għar-raġunijiet ġja` mogħtija, il-Qorti għandha tieqaf hawn. Imma, għall-fini ta' kompletizza, żżid li **anke kieku kellha tammetti din l-eċċezzjoni, il-piż tal-prova tagħha jinxtehet fuq il-konvenuti u mhux fuq l-atturi** – kuntrarjament għal dak li jippretendi l-konvenuti fin-nota ta' sottomissjonijiet responsiva tagħhom. Dan huwa każ fejn il-piż tal-prova jinxtehet parti fuq l-atturi u parti fuq il-konvenuti. L-atturi allegaw, u allura kellhom jippruvaw, li d-debiti konnessi mal-*Heat* – inkluż allura l-loan – kellha tassumihom is-soċjeta` konvenuta. Prova li huma ressu. Sa hawn il-konvenuti ma kellhom għalfejn jippruvaw xejn. Din kienet sempliċi difiża, u mhux eċċezzjoni fis-sens strett tal-kelma. Imma mbaġhad, galadarba l-konvenuti allegaw li l-flus tal-loan miġbudin mil-loan account maħluq għall-*Heat* effettivament intużaw fl-istabbilimenti l-oħra tal-*Innovative*, allura qegħdin imorru lil hinn minn sempliċi difiża, u ċjoe` **mhumie x sempliċiment jiċhdu fatt allegat mill-atturi** – li allura jibqa' a kariku

tal-atturi li jippruvawh – imma **allegaw fatt ġdid**. Billi min jallega jrid jipprova, il-piż tal-prova ta’ dan il-fatt ġdid allegat minnhom idur fuqhom: *in excipiendo reus fit actor*;

Illi skont il-konvenut, mhux kontradett, meta nfetaħ il-*Heat*, l-ispejjeż biex tlesta nħarġu fil-maġġor parti minn kumpannija ta’ missier l-attur. Id-djun thallsu bejn xahar u xahrejn wara.¹⁹ In kontro-eżami, il-konvenut għall-ewwel xehed li **ma kienx jaf** meta nġibdu l-flus mil-*loan*, issokta jgħid li “beda jittieħed **nahseb** fit-2008 meta nfethu xi negozji oħrajn” u iktar tard xehed – din id-darba b’ċertezza - li “**il-loan intmisset 2008 meta nfethu hwienet oħra** li żamm is-Sur Mark Aquilina fit-2008”²⁰ u li ċert li l-flus ma ntużawx għall-*Heat*.²¹ In kontro-eżami, l-attur xehed li l-flus li nġibdu mil-*loan* intnefqu “għol-*Heat* meta xtraw meta ħadna fuq u għamilna *refurbishment* ta’ fuq”. Il-konvenut xehed in kontro-eżami²² li f’xi żmien, il-kċina ttellgħet fuq fil-*vaults*, fejn saru wkoll xi mħażen u ufficċju, filwaqt li ċċaqalqu t-toilets t’isfel.²³ Saru wkoll *down-waiters*. Il-flus inħarġu mill-*cashflow* tan-negozju.²⁴ Il-konvenut xehed li **jahseb** li r-refurbishment tal-*Heat* beda f’Novembru 2007 u spiċċa fit-2008²⁵;

Illi l-attur ċaħad li l-flus użahom x’imkien ieħor. Il-konvenut fid-deposizzjoni tiegħu għall-ewwel ta’ x’wieħed jifhem li l-*loan* ma ntużax għall-*Heat* billi meta nfetaħ l-istabbiliment fit-2005 il-finanzjament kien għamlu prinċipalment missier l-attur filwaqt li l-attur esegwixxa fiżikament ħafna mir-rinnovamenti huwa personalment. Kien biss meta ġie ssikkat in kontro-eżami li ammetta li saru xi rinnovamenti iktar tard, għalkemm skontu kienu minimi u thallsu mit-*turnover*

¹⁹ fol 176

²⁰ fol 240

²¹ fol 241

²² fol 196

²³ fol 194, 195

²⁴ fol 197

²⁵ fol 204

tal-*Heat*. Effettivament dawn kienu ta' natura strutturali, bil-kċina tittella' fuq, fejn saru wkoll store u ufficċju, u jiċċaqalqu t-toilets, kif ukoll l-istallazzjoni ta' *downwaiters*. Kif diġa' ntqal, il-konvenut ma kienx ċert meta sar dan ix-xogħol; l-ewwel qal li sar f'Diċembru 2007 (meta tkeċċa minn direttur) imbagħad qal li f'Novembru 2007. Mhux verosimili li dawn ix-xogħlijiet saru meta kien diġa' qiegħed iberraq bejn il-partijiet. Li hu ċert hu li l-flus tal-loan ingibdu fl-istess sena meta sar rinnovament maġġuri fil-*Heat*. M'huwiex inverosimili li fil-fatt il-flus intużaw għall-*Heat*. Il-konvenut jgħid li l-flus tal-loan intnefqu fuq l-istabbilimenti l-oħrajn tal-*Innovative* fit-2008. Apparti li ma jgħib l-ebda prova ta' dan, lanqas jidher li seta' ġara hekk billi l-flus ingibdu f'Lulju 2007 u mhux fit-2008;

Illi għalhekk il-konvenut ma ġiebx prova konvinċenti li l-flus fil-fatt intużaw band'oħra;

Legittimu kontradittur

Illi l-atturi talbu li jiġu kkundannati jhallsu "l-konvenuti, jew lil min minnhom". Il-konvenuti eċċepew li s-soċjeta' konvenuta mhix il-legittimu kontradittur billi m'hemm l-ebda relazzjoni ġuridika magħha;

Illi jirriżulta mill-provi li l-ftehim tal-qasma kien li l-istabbiliment tal-*Heat* (bl-attiv u l-passiv relatati miegħu) jiġi assenjati lill-kumpannija konvenuta, li għet iffurmata f'qasir żmien u li fil-fatt għet assenjata lilha (bil-permess ta' sid il-kera) il-kirja tal-fond fejn kienet tinstab. Fil-fatt il-loan għal tlett snin shaħ beda kien qiegħed jithallas lura mill-istess soċjeta';

Illi l-konvenut, għalkemm kellu biss sehem prattikament nominali ta' 1.5% mill-*Innovative Entertainment Limited*, ha nofs l-assi tal-kumpannija. Imbagħad meta

twaqqfet Suda Entertainments Ltd., kellu sehem żgħir ta' 10 ishma minn 1,200 – sehem negligibbli ta' inqas minn 1%²⁶; il-bqija tal-ishma jappartjenu lil missier il-konvenut. Huwa evidenti li s-soċjeta` konvenuta hija biss paraventu; effettivament isservi ta' *prestanome* għall-konvenut għal raġunijiet personali tiegħu, li sar aċċenn għalihom waqt il-ġbir tal-provi. Għalkemm il-ftehim tal-qasma sar ma' Ottavio Suda, l-assenjazzjoni tan-negozju saret, fuq talba tiegħu, lis-soċjeta` konvenuta. Jirriżulta għalhekk illi ż-żewġ konvenuti huma ko-debituri tal-atturi, u billi l-obbligazzjoni hija waħda kummerċjali, huma responsabbli solidalment bejniethom;

Hlas mill-atturi

Is-Soċjeta` attriċi qatlet il-loan billi hallset €33,000 fis-26 ta' Novembru 2015 u €9,733.22 fl-24 t'Ottubru 2016²⁷;

Decide:

Għal dawn il-motivi, il-Qorti taqta' u tiddeċiedi billi:

(1) tiċhad l-eċċezzjonijiet tal-konvenuti u

(2) tilqa' l-ewwel talba billi tiddikjara illi, skond il-ftehim milhuq u vigenti bejn il-kontendenti, l-konvenuti kienu qablu u aċċettaw, u konsegwentement wiegħdu u obligaw ruhhom, li jkunu unikament responsabbli għall-ħlas tas-somma ta' €42,733.22 ekwivalenti għall-bilanc tad-debitu li għandha l-kumpannija

²⁶ fol 167

²⁷ ara loan statement tal-HSBC Dok MA-2 a fol 117

esponenti mal-HSBC Bank Malta p.l.c. naxxenti minn kont numru 061-157053-301;

(3) tilqa' t-tieni talba billi tikkundanna lill-konvenuti solidalment bejniethom sabiex iħallsu, lill-kumpanija esponenti, s-somma msemmija.

Bl-ispejjez, inkluzi dawk tal-mandat ta' sekwestru kawtelatorju tal-21 ta' Mejju 2014, numru 762/2014, u bl-imghaxijiet, dekorribbli kwantu għal €33,000 mis-26 ta' Novembru 2015; u kwantu għal €9,733.22 mill-24 t'Ottubru 2016, sad-data tal-pagament effettiv, kontra l-konvenuti solidalment bejniethom.

Moqrija.

ONOR. IMHALLEF
GRAZIO MERECIECA